

Posudek oponenta na bakalářskou práci

Název práce: Disciplína v materskej škole

Autorka: Barbora Sakmárová

Vedoucí práce: PhDr. Dana Bittnerová, CSc.

Předložená bakalářská práce autorky Barbory Sakmárové se zaměřuje na prostředí mateřských škol a v jejich rámci na uplatňování disciplíny jako důsledku určitého typu moci. Téma práce si autorka zvolila na základě vlastních zkušeností s dětskými kolektivy.

Práce je napsaná ve slovenském jazyce.

Text práce je členěn do jednotlivých kapitol, v nichž autorka popisuje důvody, proč si vybrala zrovna toto téma, východiska své práce, metodologii sběru dat, vlastní výzkum a závěrečné zhodnocení.

V Teoretických východiscích Barbora Sakmárová postupně představuje různé druhy moci, resp. její vznik u vybraných relevantních autorů (Foucault, Gellner, Giddens, Kaščák, Oravcová apod.), aby se postupně došla k její podobě ve školství. Školu chápe jako zásadní nástroj socializace a spolu s ní i nutné uplatnění moci. Závěrem kapitoly se autorka zaměřuje na význam mateřských škol jako na prvotní instituci započínající proces socializace jedince.

V Metodologické části své práce si Barbora Sakmárová stanovuje jasnou hlavní výzkumnou otázku, které se chce nadále věnovat a rozvíjí ji dalšími podotázkami. Stanovení výzkumného problému rozšiřuje několika dalšími definicemi pojmů. Autorka se ve své práci rozhodla pro kvalitativní výzkumnou strategii a sběr dat v terénu technikou zúčastněného pozorování. Sběr dat autorka prováděla po dobu tří měsíců, kdy začala ve zvolené třídě předškolních dětí sledováním celkového prostředí a postupně se soustřeďovala na uplatňování konkrétních disciplinačních principů.

Při interpretaci dat výzkumu ve 4. kapitole své bakalářské práce autorka ne zvolila konkrétní myšlenkový rámec, ale pozitivisticky popisuje, co zjistila. Postupně prochází jednotlivé výzkumné podotázky a radí k nim získaná data. V této části práce není text zcela sourodý. Místy by mu prospěla jasnější kategorizace. První část této kapitoly týkající se instituce školy není příliš podrobná. Další části kapitoly jsou nepoměrně propracovanější.

Závěr práce nakonec jednotlivé termíny i získané poznatky přehledně předkládá a logicky člení. Neobsahuje srovnání výsledků výzkumu s teoretickými východisky. Interpretace získaných dat není ovlivněna konkrétním myšlenkovým směrem, je čistě pozitivistická.

Během svého výzkumu se autorka práce dobře zorientovala v prostředí školky, v jejím režimu, tamních principech socializace a disciplinace.

Autorka rovněž předložila ve svém textu schopnost práce s odbornou literaturou, jasné stanovení si výzkumných otázek, jasnou metodologii sběru dat i logické zhodnocení výzkumu.

Text práce je na mnoha místech vhodně provázaný odkazy na text předchozí i následující.

Samotný text práce neshledávám kompaktní. Zatímco na některých místech autorka předkládá bravurní práci s detaily (velmi pěkná je mj. kapitola zachycující etické otázky výzkumu) a výborné

porozumění dané problematice, text obsahuje i slabší místa, která jsou kusá, např. podkapitola 4.1. Inštitúcia v modernej spoločnosti.

Práci by prospělo pečlivější zacházení s užívanými termíny, tj. podrobnější vysvětlení jejich zde chápaného obsahu. Laťku by pozvedla přehlednější a postupná kategorizace. Práci by dále zajisté obohatilo i širší využití poznámkového aparátu, např. při citacích z terénních zápisků se vyskytuje označení dětí učitelkou za včely, což se patrně týká jejich srovnání s mladšími dětmi ze třídy včel. Termín lze vysvětlit ihned při prvním výskytu v textu právě poznámkovým aparátem a čtenář nemusí čekat o několik stránek dále.

Otázky:

Autorka popisuje, že při sběru dat došlo ke změně postoje učitelky ve třídě vůči autorce. Mám v tomto smyslu následující otázky: Do jaké míry by, pokud by k tomu došlo, rozhovory s učitelkou mohly ovlivnit případně změnit výsledky celého výzkumu? A druhá, zásadnější otázka: neovlivnil změněný postoj učitelky k výzkumnici samotné učitelčino chování k dětem během zúčastněného pozorování? Neupravila pro tyto chvíle v rozporu se svým běžným přístupem k dětem své nároky, požadavky na kolektiv dětí, respektive na jednotlivé děti?

Moje třetí otázka se týká toho, jakým způsobem autorka ve své práci píše o disciplinaci těl. Uvažuje disciplinaci také v úrovni psychologické? Pokud ano, jak?

Autorka Barbora Sakmárová ve své bakalářské práci představila samostatný příspěvek ke zkoumání problematiky disciplíny a ovládnutí (se) v průběhu dětství a toho, jakým způsobem k němu dochází socializací v instituci mateřské školy. Zvolené téma zpracovala jak v teoretickém ohledu tak vlastním terénním výzkumem, který následně interpretovala. Předloženou práci doporučuji k obhajobě. Navrhuji vzhledem k drobným nedostatkům, které výše jmenuji, práci ohodnotit chvalitebně.

V Praze dne 30.8.2017

Mgr. Markéta Bezoušková

Fakulta humanitních studií Karlovy univerzity